

*HVĚZDA SOUČASNÉHO THRILLERU
A AUTOR MEZINÁRODNÍHO BESTSELLERU*

POKOJ SMRTI

JEFFERY DEAVER

POVÍDKA
S LINCOLNEM RHYMEM

**UČEBNICOVÝ
PŘÍPAD**

JEFFERY
DEAVER

UČEBNICOVÝ
PŘÍPAD

2013



Copyright © 2013 by Jeffery Deaver
Translation © 2013 by DOMINO

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována ani elektronicky přenášena či šířena bez předchozího písemného souhlasu majitele autorských práv.

Z anglického originálu A TEXTBOOK CASE

přeložil Jiří Kobělka

Odpovědná redaktorka: Karin Lednická

Korektura: Hedvika Schiesselová

Sazba: Dušan Žárský

Obálka: Radek Urbiš

Vydání první

Vydalo nakladatelství DOMINO, Na Hradbách 3, Ostrava 1,
v říjnu 2013

ISBN 978-80-7303-951-6

Fyzické důkazy se nemohou mýlit, nemohou křivě přísahat, nemohou být zcela nepřítomné. Snížit jejich hodnotu může jen lidská neschopnost je najít, prozkoumat a pochopit.

Paul L. Kirk,

Vyšetřování zločinu: Fyzické důkazy a policejní laboratoř

1

„Nejhorší, jaké jsem kdy viděl,“ zašeptal.

Amélie Sachsová poslouchala mladíkova slova a říkala si, že vyznívají poněkud absurdně, jelikož tomuhle klukovi nemohlo být víc než pětadvacet. Kolik míst činu asi v životě ohledal?

Zároveň si však všimla, že se v jeho kulaté pohledné tváři zračí opravdové znepokojení. Byl ostříhaný na ježka, takže působil dojmem vojáka, a rozhodně nevypadal jako člověk, který se nechá snadno vyvést z míry.

Tam dole muselo být něco mimořádně drastického. „Tam dole“ znamenalo v hlubinách podzemní garáže, před níž právě stáli a kterou ohraničovala třepetající se žlutá páska. Dnes brzy ráno byla „tam dole“ zavražděna žena.

Amélie Sachsová se oblékala do výstroje na shromaždišti před fádním obytným domem stojícím ve stejně neosobité manhattanské čtvrti, totiž na východní Šestadvacáté ulici. Zdejší zástavbu tvořily nízké obytné budovy z padesátých a šedesátých let, několik samostatných domů z hnědého pískovce a také restaurace, které před dvaceti lety vznikly jako italské, ale postupně začaly nabízet blízkovýchodní kuchyni. Zeleň tu byla zastoupená neduživými stromky, živořícími trávničky a drobnými keři v obrovských betonových květináčích.

Sachsová roztrhla igelitový sáček obsahující jednorázové oblečení ohledávače: bílou tyvekovou kombinézu, vysoké boty, čapku a nitrilové rukavice s manžetami.

„Budete potřebovat i pětadevadesátku,“ řekl jí mladý policista. Jmenoval se Marko – možná to bylo křestní jméno, možná příjmení. Sachsová se to neobtěžovala zjišťovat.

„Chemický problém? Biologický?“ Kývla směrem ke garáži.

„Pětadevadesátka“ byl speciální respirátor N95, který dokázal odfiltrovat spoustu ošklivého svinstva, na něž člověk někdy na místech činu narazí. Nebezpečných a jedovatých látek.

„Prostě ho budete potřebovat.“

Sachsová neměla respirátory ráda a obvykle nosila jen obyčejnou chirurgickou roušku. Pokud jí však Marko řekl, že je uvnitř nějaký problém, dala na jeho radu.

Nejhorší, jaké jsem kdy viděl...

Dál si nasazovala ochranné vybavení. Trpěla klaustrofobií a protivilo se jí, že ohledávači musí chodit navlečení jako kojenci v zavinovačce, ale několik ochranných vrstev bylo nezbytných nejen proto, aby je chránilo před nebezpečnými látkami na místě činu, ale především proto, aby chránilo *místo činu* před kontaminací ze strany samotného ohledávače – před jeho vlasy, vlákny, šupinkami kůže a všemožnými dalšími stopami, které by mohl na místo činu zavléct. (Kdysi málem zatkli jednoho muže kvůli rajčatovému semínku, které prokazovalo jeho přítomnost na místě vraždy – než se zjistilo, že semínko pocházelo z boty ohledávače, který si z nedbalosti nevzal ochranné galoše... a který se díky Lincolnu Rhymovi záhy stal *bývalým* ohledávačem.)

Na místo dorazilo několik dalších aut včetně civilního Fordu Crown Victoria patřícího poručíkovi Lonu Sellittovi, který pracoval jako detektiv na oddělení závažných trestných činů. Auto bylo dokonale čisté a ještě z něj kapala voda po výjezdu z myčky. Naopak Sellitto byl jako vždy neupravený. Měl na sobě nevyžehlenou bílou košili, nakřivo uvázanou kravatu a zmačkaný oblek, který měl naštěstí tmavě modrou barvu, a ta dokáže skrýt

ledacos. (Sachsová si vzpomněla, že si poručík jednou vzal na sebe oblek z lehkého lnu a pak už to nikdy nezopakoval; i jemu samotnému přišlo, že vypadá jako neustlaná postel.) Sachsová se už dávno přestala snažit odhadnout jeho věk. Vypadal jako věčný pětapadesátník, do kteréžto kategorie jako by v newyorské policii spadali všichni detektivové první třídy.

Zároveň však byl Sellitto živoucí legendou, která si také dnes vysloužila několik až nábožně uctivých pohledů. Prodral se davem přihlížejících a s jistými obtížemi danými nadstandardní tělesnou hmotností se protáhl pod žlutou páskou.

Přistoupil k Sachsové a Markovi, jehož pohled sice nebyl nábožný, ale uctivý rozhodně ano.

„Dobrý den, detektive.“

Sellitto netušil, kdo to je, ale kývl policistovi na pozdrav. Obrátil se k Sachsové. „Jak je na tom?“

Čímž mohl myslet jen jednoho člověka.

„Dobře. Už je dva dny doma. Vlastně chtěl na místo činu přijet.“

Lincoln Rhyme, bývalý šéf kriminalistického oddělení newyorské policie a současný konzultant v oboru soudní kriminalistiky, podstoupil řadu lékařských zákroků, které měly zlepšit jeho zdravotní stav. Před lety utrpěl při ohledávání jednoho místa činu úraz a stal se z něj kvadruplegik – byl téměř úplně ochrnutý od krku až po prsty na nohou.

Sellitto pronesl upřímné: „Nekecej. Tak on chtěl přijet. Bůh mu žehnej.“

Sachsová se na něj kysele podívala. Byla podstatně mladší než detektiv, věkově i služebně. Na některé věci však byla háklivá bez ohledu na to, kdo je vyřkl. Sellitto její pohled zachytil. „Vyznělo to povýšeně?“

Sachsová zvedla obočí. „Jo. A kdyby tě slyšel Rhyme, odpovídal by ti mnohem drsněji.“

„No jo, do prdele. Ale aspoň je to dobré znamení.“ Zadíval se na špinavě bílý obytný dům s mokvavými skvrnami na zdech,

s nestejnými okny a otlučenými klimatizačními jednotkami pod nimi, na chudokrevný trávník, kterému městští psi dávali zabrat víc než studený vzduch. I v takovémto domě však obyčejná garsonka s výhledem do světlíku stála dva tisíce plus nějaké drobné. Když Sachsová netrávila čas u Rhyma, bydlela ve svém domě v Brooklynu. Byl velký. A měl zahrádku. Bylo září a ona právě sklídila poslední úrodu zeleniny, čímž o čtyřiaadvacet hodin předběhla první podzimní mrazík.

Zastrkala si bujné zrzavé vlasy pod tyvekovou čepičku a zajistila kombinézu suchými zipy, aby z ní na žádném místě nevyskukovaly její džíny ani přiléhavý vlněný svetřík. Kombinéza jí hezky obepnula tělo. Marko ji s jistou diskrétností sledoval. Před nástupem k newyorské policii pracovala Sachsová jako modelka. Poutala zraky mnoha lidí.

„Je možné, že je místo činu pořád horké?“ dotázala se Marka.

Bylo dost neobvyklé, aby pachatelé setrvali na místě vraždy a pak zaútočili na vyšetřovatele, ale i takové případy se už staly.

„Pochybuj,“ odpověděl mladý policista. „Ale...“

Bylo jen logické, že si u případu, který byl podle něj mimořádně morbidní, nechává Marko všechny možnosti otevřené.

Než si Sachsová oblékla kombinézu, vytáhla služební pistoli Glock a odložila ji stranou. Nyní ji otřela vatou namočenou do alkoholu, aby z ní odstranila veškeré stopy, a zasunula si ji do kapsy kombinézy. Pokud by zbraň potřebovala, mohla se k ní rychle dostat a v případě nutnosti střílet i přes látku. Tohle je výhoda glocků. Nemají žádnou vnější pojistku, dvojčinný mód. Stačí namířit a pálit.

Je možné, že je místo činu pořád horké?

A co je vlastně na tomhle místě činu tak strašného? Jak ta nebohá žena zemřela? A co se jí stalo předtím... nebo potom?

Sachsová odhadovala, že šlo o vraždu se sadistickým podtextem.

Sellitto se otočil k Markovi. „Takže jak to probíhalo, policisto?“

Marko začal vyprávět a těkal přitom očima mezi starším detektivem a Amélií Sachsovou. „Pracuju na ohledávače v Queensu, pane. Dneska ráno jsem měl na akademii školení pro pokročilé, a zrovna když jsem tam jel, uslyšel jsem to hlášení.“

Akademie newyorské policie sídlila na rohu Dvacáté ulice a Druhé avenue.

„Dispečer svolával všechny, kdo jsou k dispozici. Byl jsem zrovna dva bloky odsud, a tak jsem reagoval. Měl jsem u sebe ochrannou sadu, takže jsem si ji mohl obléct, než jsem vstoupil dovnitř.“ Také Marko měl na sobě tykovou kombinézu určenou pro ohledávání míst činu, ovšem bez pokrývky hlavy.

„To bylo uvážlivé.“

„Nezdržoval bych se s tím, ale dispečer říkal, že oběť je mrtvá, ne zraněná.“

Na místě činu musí člověk vždy dělat kompromisy. Kontaminace stopami zavlčenými zvenčí a zničení důležitých důkazů mohou ztížit nebo i zmařit vyšetřování, ovšem hlavní prioritou je vždy záchrana životů nebo zajištění pachatelů, pokud jsou na místě činu stále přítomni. Marko se zachoval správně.

„Rychle jsem místo činu prohlédl a pak jsem to ohlásil.“

Z ústředí v Queensu právě dorazili dva další ohledávači. Přijeli ve „véerenku“ – vozidle rychlého nasazení –, které obsahovalo veškeré nádobíčko potřebné k odběru důkazů. Muž i žena – ona byla Asiatka, on Hispánec – vystoupili z auta, otevřeli zadní dveře a rovněž se začali soukat do kombinéz. „Hele, Marko,“ zavolal muž, „jak to, žes nás předběhl? Přiletěls vrtulníkem?“

Mladý policista se slabě usmál. Bylo však zřejmé, že je stále rozrušený – zřejmě z toho, co viděl uvnitř.

Sellitto se znovu obrátil k Markovi: „Znáte už některé protagonisty?“

„Vím jen, že to ohlásil její přítel.“

„Zajdu si s ním promluvit a sestavím výslechový tým,“ řekl detektiv. „Ty si vem na starost místo činu, Amélie. Dáme si pak sraz u Lincolna.“

„Jasně.“

„Ten případ bude vyšetřovat detektiv Rhyme?“ zeptal se Marko.

Rhyme už dávno u policie nepůsobil – kdysi to dotáhl na detektivního kapitána –, ale policistům stejně jako armádním důstojníkům hodnosti obvykle zůstávaly.

„Jo,“ zamumlal Sellitto. „Povedeme vyšetřování od něj.“ U případů, které si Sellitto vybral nebo mu byly přiděleny, se neformálním velitelským stanovištěm často stával Rhymův dům.

„To školení už jsem stejně prošvihl,“ poznamenal Marko. „Myslím na akademii. Nemohl bych tu zůstat a vypomoct vám?“

Ani hrůzy na místě činu ho zjevně neodradily.

„Hlavní ohledávačkou je Amélie Sachsová,“ prohlásil Sellitto. „Záleží na ní.“

Jedním z největších problémů policejní práce je zajistit si dostatek lidí na pomoc s vyšetřováním. A dobrých ohledávačů míst činu není *nikdy* dost. „Jasně, budu ráda,“ odpověděla proto Sachsová. Ukázala k vjezdu do garáže pod budovou. „Já si vezmu rampu a samotné místo činu. Zatímco vy a ostatní týmy ohledejte...“

„... druhotné a terciární místo činu,“ skočil jí do řeči Marko. „Místa možného průniku a úniku. Chodil jsem k detektivu Rhymovi na přednášky.“

Policista to řekl hrdě.

„Fajn. A teď mi řekněte, kde přesně se oběť nachází.“

„Musíte sejít po rampě o dvě patra níž. Oběť leží v nejnižším patře vzadu. Stojí tam jenom jedno auto.“ Marko se odmlčel. „Nemůžete to minout.“

Nejhorší...

„Dobře. Takže pojďme na místa činu.“

„Ano, paní. Jdeme na rošt.“

Sachsová se téměř usmála. Mladý policista vypustil poslední slovo téměř jako tajné heslo členů nějaké sekty. Chůze v roštu...

Rhyme tak nazýval metodu ohledání místa činu nejdůkladnějším možným způsobem, kdy se každý čtvereční centimetr ohledá dvakrát ve dvou na sobě kolmých směrech.

Marko se připojil ke kolegům.

„Hele, tak ty jseš teď *paní*, Amélie,“ neodpustil si poznámku Sellitto.

„On řekl ‚pání‘. Nedělej mě starší, než jsem.“

„Mohla bys být jeho... starší sestra.“

„Vtipné.“ Sachsová se odmlčela a řekla: „Sežeň mi taky informace o oběti, Lone. Co nejpodrobnější.“

S Lincolnem Rhymem spolupracovala Sachsová už několik let a pod jeho vedením se z ní za tu dobu stala zkušená ohledávačka míst činu a solidní soudní kriminalistka. Její největší devízou a také nejoblíbenější součástí policejní práce však byl kontakt s lidmi – tuto vlastnost zdělila po otci, který celý život působil jako hlídkový policista newyorského policejního sboru. Milovala psychologii zločinu, kterou Lincoln Rhyme obvykle bagatelizoval jako „měkkou policajťštinu“. Na rozdíl od něj totiž věřila, že samotné fyzické důkazy někdy vyšetřovatele k pachateli nedovedou. Někdy je zapotřebí bedlivěji si prohlédnout jednotlivé aktéry případu, jejich vášně, obavy a motivy. Všechny podrobnosti o jejich životech.

Sellitto se chvatně vzdálil, mávl na hlídkové policisty, aby přišli za ním, a začal z nich sestavovat výslechové týmy.

Sachsová otevřela vinylovou brašnu a vytáhla z ní videokameru s vysokým rozlišením. Rovněž ji oťela vatovou tyčinkou namočenou v alkoholu a na plastovou čepici tvořící součást jejího ochranného oděvu si nasadila lehký přístroj s odlehčenou konstrukcí. Z malé videokamery umístěné těsně nad jejím uchem vedla k ústům téměř neviditelná tyčinka zakončená mikrofonom. Sachsová zapnula obraz i zvuk a škusbla sebou, když jí do bubínku proniklo hlasité zapraskání. Upravila nastavení.

„Jsi tam, Rhyme?“

Chvilí se ozýval jen rachot. „Ano, ano, ty už jsi na místě činu? Už procházíš v roštu, Sachsová? Nesmíme ztrácet čas.“

„Zrovna jsem dorazila. Ale už se chystám začít. Jak se cítíš?“

„Dobře, proč bych se měl cítit jinak?“

Po předvčerejší tříhodinové mikrochirurgické operaci?

Sachsová neodpověděla.

„Co je to za světlo? Panebože, strašně to září.“

Sachsová se právě podívala na oblohu, takže videokameru oslepil záblesk dopoledního slunce, který se přenesl na Rhymův vysoce citlivý monitor. „Promiň.“

Uchopila rukou v rukavici baterku a tašku pro sběr důkazů – vlastně to byl malý kufřík – a vyrazila po rampě do garáže.

Podívala se na zem. Hm, tohle je nějaké divné.

Rhyme si toho také všiml. „Na co se to právě dívám, Sachsová?“

„Na odpadky.“ Rampa byla zaneřáděná. Nedaleko odtud ležela převrácená popelnice, z níž někdo vytáhl a roztrhl zhruba dvanáct pytlů s odpadky. Jejich obsah teď poséval celý povrch rampy.

Strašlivý svinčík.

„Špatně tě slyším, Sachsová.“

„Mám na puse pětadevadesátku.“

„Kvůli chemikáliím, nebo kvůli plynu?“

„Zasahující policista mi řekl, že to tak bude lepší.“

„Je tam strašná tma,“ zabručel po chvíli kriminalista.

Videokamera automaticky přešla do infračerveného módu – obraz získal nazelenalý nádech, jaký bývá k vidění ve špionážních filmech a reality show –, ale možnosti přenosu bitů a bytů měly své hranice.

A oči koneckonců také. V garáži byla *opravdu* velká tma. Sachsová si všimla, že ve světlech chybějí žárovky. Zarazila se.

„Co je?“ zeptal se Rhyme.

„Ty žárovky tu nescházejí náhodou, Rhyme. Někdo je vyšrouboval a rozbil. Leží tady zničené.“

„Jestli to má na svědomí náš pachatel, tak pravděpodobně není z téhle budovy. Neví, kde je vypínač, a nechtěl ztrácet čas jeho hledáním.“

Na Rhyma se dalo spolehnout, že bude podobné dedukce sypat z rukávu... na základě pouhého chvilkového pozorování.

„Ale proč jsou rozbité?“

„Možná byl prostě opatrný. Z rozbité žárovky těžko sejmeš otisky nebo odebereš jakékoliv důkazy. Hm, možná je to pan chytrý.“

Sachsová s potěšením kvitovala, že Rhyme má dobrou náladu. Jeho léčba – složitá, drahá a nemálo riskantní – probíhala hladce. Do obou rukou se mu vrátila značná část hybnosti. Cít bohužel nikoliv, o ten už Rhyme nadobro přišel, tedy přinejmenším při současném stavu medicíny, ale přesto byl teď mnohem nezávislejší než dřív, což pro člověka jako Lincoln Rhyme znamenalo neskutečně mnoho.

Nakonec musela Sachsová rozsvítit baterku. Prošla kolem desítky zaparkovaných aut; někteří řidiči teď bezpochyby v duchu láterili, že nemohou se svým autem odjet, protože kousek od nich došlo v garáži k drobné mrzutosti zvané vražda. Na druhou stranu se našla i spousta takových, kteří ochotně udělali vše, co bylo v jejich silách, aby pomohli dopadnout pachatele.

Nic nenaučí člověka poznat lidskou povahu lépe než práce policisty.

Sachsová ucítila v kolenou bodavou bolest artritidy a zpomalila tempo. Nakonec se zastavila úplně, ovšem tentokrát už to nebylo kvůli nepříjemným pocitům v kloubech, nýbrž kvůli zvukům. Vrzání a t'ukání. Bouchnutí dveří – nějakých vnitřních dveří v budově, ne dveří auta. Zdálo se, že je to někde daleko, ale s určitostí to Sachsová nepoznala. Zdi veškeré zvuky tlumily a slévaly dohromady.

Kroky?

Náhle se Sachsová otočila a málem vyměnila baterku za glock.

Ne, to je jen voda kapající z trubky. Kapky se na zemi stékaly v čůrky a ty se o kousek dál vpíjely do novin a dalších odpadků; panoval tu ještě větší nepořádek než nahoře.

„Tak jo, Rhyme,“ řekla. „Už jsem skoro ve spodním patře. Ona a její auto jsou za tímto rohem.“

„Tak běž, Sachsová.“

Amélie si uvědomila, že se opět zastavila. Cítila neklid. „Pořád přemýšlím, proč je tady takový svinčík.“

Znovu se dala do chůze, pomalu došla na roh, zastavila se, odložila kufřík na důkazy a vytáhla pistoli. V kuželi světla z baterky byl vidět slabý kouř. Sňala si masku, nadechla se a zakašlala. Vzduch byl prosycený něčím štiplavým. Možná zápachem nátěru nebo nějaké chemické látky. A taky kouřem. Po chvíli našla Sachsová jeho zdroj. Ano, v rohu doutnaly noviny.

Tohle měl tedy Marko na mysli.

„Jdu na místo činu, Rhyme.“

Vzpomněla si na Markova slova.

Nejhorší...

Zvedla pistoli, odbočila za roh a namířila široký a vydatný kužel světla na oběť a její vůz.

Zalapala po dechu. „Ježíšikriste, Rhyme. Ach ne...“